

Szívem eperfáján felaggatom szépen
 a sok imát, a sok-sok köszönöm szépent,
 a sok gyermekszívet. Ha vénülni kezdek,
 s lehullnak az álmok, fények, lombgerezdek;
 nem marad a szívem eperfája csonka,
 didergő, de ragyog, mint egy karácsonyfa!

(*Mécs László.*)

A szegény, kit Isten küldött,
 Ide gyakran beköszöntött
 És azon, mit innen elvitt,
 Lelkében nem tört meg a hit;
 Nem hideg pénz, hideg arcok,
 Eleség volt az ajándok.

(Vörösmarty M.: A szegény asszony könyve.)

Az Isten a szegények részét
 A gazdagoknál tette le.
 Ha földi jóval vagy megáldva,
 Akkép sáfárkodjál vele,
 Hogy megszegjed az éhezőknek
 Isten nevében kenyered,
 Máskép bizony fogsz ten fejedre
 Gyűjteni eleven szemet.

(Tompá M.: Kenyérkő.)

A szent este.

Volt egyszer egy ember, aki kiment a sötét éjszakába, hogy egy kis parazsat szerezzen. Kunyhóról-kunyhóra járt és bekopogott minden ajtón:

Segítetek rajtam, jó emberek! — mondta. — Feleségemnek éppen kisgyermeké született és nekem tüzet kell szereznem, hogy őt és a kisgyermeket melengessem.

De az éjszaka sötét volt és az emberek mélyen aludtak. Senkisémet felelt szavaira.

Az ember csak ment tovább, tovább. Végre, messze távolban, világos tűzfényt pillantott meg. Abban az irányban folytatta útját és látta, hogy a tűz a szabadban lobog. Egy egész sereg fehér juh tanyázott alva kőnülötte és egy öreg pásztor ült mellette, hogy őrizze a nyáját.

Mikor az ember, aki a tüzet kereste, odaért a juhokhoz, látta, hogy három hatalmas kutya alszik a pásztor lábainál. Ezek az ő jöttére azonnal felébredtek és kitépték széles szájukat, mintha ugatni akarnának, de hang nem jött ki torkukon.

Az ember látta, hogy a kutyák hátán felborzolódik a szőr, látta a tüzfénynél elővillanó fehér, hegyes fogukat és látta, amint reá rohannak. Érezte, hogy az egyik beleharap combjába, a másik a keze után kap, a harmadik torjának ugrik. De az állkapocs és a fogak, amelyekkel a kutyák harapni akartak, nem engedelmeskedtek és az embernek semmi baja nem történt.

Most tovább akart menni, hogy megszerezze azt, amire szüksége volt. De a juhok oly szorosán feküdtek egymás mellett, hogy nem tudott köztük utat találni. Ekkor az állatok hátán ment előre egészen a tűzig. De a juhok nem ébredtek fel lépéseinek nyomása alatt, sőt még csak meg se moccantak.

Mikor az ember már közvetlenül ott állott a tűz mellett, akkor ébredt föl a pásztor. Hirtelen haragú, barátságatlan öregember volt, aki senkihez sem volt jó szívvel. Mikor az idegent oly közel látta, elővette hosszú, hegyes botját, melyet mindig a kezében szokott tartani, ha a nyáját őrizte és azt hajította felé, de mikor már szinte elérte, megkerülte és irányt változtatva a rét felé repült.

És ekkor az ember odaállt a pásztor elé és mondta:

— Kedvesem, engedd, hogy a te parazsadból vigyek. Feleségemnek éppen most kisgyermeké született és nekem tüzet kell raknom, hogy őt és a kicsikét melengessem.

A pásztor legszívesebben megtagadta volna e kívánságnak teljesítését, de arra gondolt, hogy kutyái nem tudtak ennek az embernek ártani, juhái nem szöktek meg előle és pásztorbotja sem tudta leteríteni. Elzért egy kissé megijedt s nem merfe kérését megtagadni.

— Vehetsz a parázsából annyit, amennyi csak jól esik, — mondotta az embernek.

De a tűz csaknem egészen kialudt. Sem fahasáb, sem ágak nem voltak mellette, csak egy nagy parázshalom volt ott a földön és az embernek nem volt sem lapátja, sem vödörje, hogy abban vihesse haza a pirosfényű parazsat.

Mikor a pásztor ezt látta, újból megszólalt:

— Vehetsz annyit, amennyi csak jól esik! — s előre örült, hogy az ember nem tudja majd elvinni a parazsat.

De az ember csak lehajolt és pusztá kézzel kiszedte a tüzes parazsat a hamu közül és a kabátjába rejtette. És a parázs nem sebezte meg a kezét, nem égette el a ruháját. Úgy vitte a tüzet, mintha almát vagy diót vitt volna.

Mikor a hirtelen haragú pásztor, aki rossz ember volt, mindezt látta, csudálkozva kérdezte önmagától:

— Micsoda éjtszaka lehet az a mai, amelyen a kutyák sem harapnak a juhok sem félnek, a lándzsa nem öl, a tűz nem éget?

Visszahívta hát az idegent és így szólt hozzá:

— Micsoda éjtszaka ez a mai, hogy minden dolog olyan könyörületességgel van irántad?

Mire az ember így válaszolt:

— Nem tudom én ezt neked megmondani, ha *magadtól* rá nem jössz.

Útjára akart menni, hogy minél hamarabb tüzet csinálhasson, mely mellett feleségét és kisgyermekét melengethesse.

De a pásztor arra gondolt, hogy nem vesztí el teljesen szeme elől ezt a különös embert, amíg meg nem tudja, mit jelent mindez. Fölkelt tehát s utána ment addig, míg csak el nem jutottak az idegen házáig.

Nagy volt azonban a pásztor csodálkozása, mikor látta, hogy ennek az embernek még csak kunyhója sincsen, amelyben meghúzhatná magát. Felesége és kisgyermeké egy kopár sziklabarlangban vannak, melynek csak csupasz kőfalai vannak. A pásztor gondolta, hogy a szegény, ártatlan kiseded talán megfázik, esetleg meg is fagy ebben a hideg barlangban és bár keményszívű volt, őt is megindította ez a nagy szegénység... Azon gondolkozott, hogyan segíthetne rajtuk. Levette hát válláról a tarisznyát és egy puha, fehér juhbórt szedett ki belőle, azt átadta az idegen embernek azzal, hogy abba csavargassa be a kisededet.

De abban a pillanatban, amikor ő is könyörületességet mutatott, hirtelen megnyíltak szemei és olyat látott, amit előbb nem vett még észre s olyat hallott, amit eddig még nem hallott.

Látta, hogy rengeteg kis, ezüstszárnyú angyalka között áll, akik körbe fonódnak körülötte. Mindegyik kezében hárfa volt s ujjongó hangon énekelt, hogy ezen az éjszakán született meg Ő, aki az egész világot megváltja bűneitől.

Most már megértette a pásztor, hogy miért történt az előbbi sok csodálatos dolog.

De nemesak a pásztor körül tolongtak az angyalkák. Bárhova nézett, mindenütt látta már őket. A sziklabarlangban és kinn a hegyeken, az égbolt alatt ide-oda röpködtek...

Ujjongás és öröm, dal és játék volt mindenfelé és a pásztornak, aki mindezt látta a sötét éjtszakában, amelyben különben sem látott volna, öröm töltötte be szívét azért a világosságért, amely lelkében gyult és leborult, hogy dicsérje a földreszállott Istent...

(Amit a pásztor látott, azt mi is láthatnánk, de szemeink nem nyílnak meg s nem tudjuk az angyalokat felismerni... Mert nem a gyertyák vagy lámpák fénye teszi, sem pedig a nap vagy a hold, hanem egyedül az, hogy megnyílnak-e szemeink Isten könyörületességéből, hogy végtelen csodáit láthassuk).

(Lagerlöf *Zelma.*)